

rdetés.
romlott borok, penészesedések vagy bármiféle eljávására ajánlja magát és vállat vagy elfogadottabb boros pincze-kezelést vagy vidéken.
Kakas-utca 510-ik szám.
3-4

Cseppek
házi- és népszerű.
GYOMORCSEPPEK
40 kr. Kétsz. palack 70
Y. Gyógyeszeri ártal. Krem.

terítők
an
EL.

meghívókat

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ES VASARNAP KIVÉTELÉVEL

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:
Égész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ „
Egyes szám 4 kr.
Alap szellemi részét illeti minden közönség a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) birtmentve küldendő
Előfizethető helyben:
Fellegdi K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt.)

Hirdetési díj:
Négy hasábolos példát sorért 10 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alkalmán sorint juttatás árán vétetnek föl. Helyegdíj minden külön bejelölésért 50 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsónapszám 50 kr.
Nyitási költségek minden példát 50 krajczár.
Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. a.)
Kéziratok nem adóznak vissza.

Irányi Dániel meghalt! . . .
(A „Debreczen” eredeti távirata.)
Nyiregyháza, nov. 2. (Feladatott esti 10 óra 31 perczkor. Érkezett éjfélt után.) Irányi Dániel, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, ki hetek óta Nyiregyházán feküdt betegen, ma, az esti órákban meghalt. —

Irányi Dániel.
Debreczen, nov. 3.
Leesett fejünk koronája! . . .
A magyar nemzet gépiusza gyászba öltözött. Magyarország egyik legnagyobb, legnemesebb fiát siratja: Irányi Dániel meghalt! . . .

Hetek óta szívszorogva vártuk a betegsége felől Nyiregyházáról érkező híreket. Aggasztó hírek voltak ezek, de még sem adtuk föl a reményt, mert azon hit elletett bennünket, hogy pártunk oszlopa diadalmasan fog megküzdeni a betegséggel. Tegnap azonban beállott a vég s mint a fenti távirat tudatja velünk a megrendítő hírt, Irányi Dániel jobb létre szenderült.

A függetlenségi és 48-as párt bölcs vezéré, köztiszteltetben álló elnökét, a haza pedig leghivebb fiát gyászolja benne. Tünelmes alak volt abból a gárdából, melynek szívet a legnemesebb, a legönzettelenebb hazaszeretet töltötte be, abból a gárdából, mely újja-teremtette Magyarországot s ifjui lelkesedését előre haladó korában is szeplőtlenül megőrizte.

A hazafias Szepesség szülte. Bölcsője felett nem zengett magyar dal, neve is idegenül hangzott, de szíve, lelke magyar volt. Már ifju korában ott állott a reform-eszmék s a függetlenség szolgálatában s ezekért csüggedés nélkül, bátor kitartással küzdött haláláig.

Az ifju, kinek lánglelkét akkor hívó szavata magával ragadta, bátor lélekkel megállotta helyét a legveszélyesebb viszonyok között is. A szabadságharc alatt mint kor-

mánybízott rendkívüli tevékenységet fejtett ki s ha mindenki oly elszánt bátorsággal s oly híven teljesítette volna kötelességét, mint Irányi Dániel, nem ért volna szabadságharcunk oly tragikus végét!

Az ifju honvéd-sereg, mely nem is hetek, hanem napok alatt támadt, csakis az Irányi Dánielhez hasonló férfiak lángbuzgalma és tevékenysége által vált rövid idő alatt harcoképessé. Nemcsak azok érdemlik ki a hős nevet, kik a harczmezőn küzdöttek, hanem azok is, kik a nemzeti ellenállást szervezték. Irányi Dániel ezek közé tartozott s hogy a felvidéket a pártútés teljesen lángba nem borította, ebben is nagy érdeme van neki. Nem rajta mult az sem, hogy a világsos katasztrófát meg nem gátolta. Neki ugyanis volt bátorsága Görgeit, midőn szándékát észrevette, kérdőre vonni, de hát a fővezér, ki nem bízott a nemzeti ügy sikerében, feltartóztatlanul rohant az örvény felé.

Midőn a szabadságharc nagy katasztrófája bekövetkezett s legjobbjaink a börtönben szenvedtek, mártyr-halált haláltak, vagy pedig elbujdostak messze idegenbe: Irányi Dániel akkor sem érzett csüggedést. Az emigráció legtevékenyebb tagjai közé tartozott, könyveivel és hírlapi cikkeivel az idegen népek figyelmét a magyar ügyre terelte s számos barátot szerzett annak. Az emigráció tagjai szünet nélkül buzgókodtak Magyarország felszabadításán s hogy törekvésük nem sikerült, azt a kedvezőtlen európai helyzet okozta.

A 67-iki kiegyezés után az emigráció tagjainak külföldi szereplése véget ért. Nagyobb részük visszatért a hazába, köztük Irányi Dániel is.

De ő nem azért tért vissza, hogy szolgálékülni megalkudjék az új viszonyokkal. Sőt éppen ellenkezőleg cselekedett. Figyelmeztette a nemzetet a kiegyezés káros következményeire, tiltakozott a jogfosztás ellen, a mit a rövid-látó bölcsök vívmányának tüntettek föl s ékes-szólásával, nagy tehetségének minden erejével a 48-iki alkotmány teljes helyre-

állítását követelte. — Kevesen voltak még akkor az országgyűlésen, kik a nemzet igaz kívánalmainak s elévülhetetlen jogainak hangot adtak, de e kevesek száma az idők folyamán rohamosan szaporodott s ma már erős, törhetetlen táborra vált s e tábor neve: Magyarország függetlenségi és 48-as partja!

E tábornak, melyhez ugyszólván az összes magyarság tartozik, Irányi Dániel volt a vezére. Szép, de nehéz szerep jutott neki osztályrészül. Örömmel látta a függetlenségi eszme terjedését s annak növekedő táborát, de az igéret földét csak láthatta, abba nem juthatott be!

Nem a halál fájt neki, midőn végálmra hunyta le szemét, hanem azon tudat, hogy szeretett nemzetét, melynek jövőjeért, boldogságáért küzdött egy hosszú életem keresztül, nem látta szabadnak, függetlennek!

Csüggedést nem ismerő kitartással, törhellen lelkesedéssel, biztos kézzel vezette a függetlenségi pártot, melynek ő volt legszilárdabb oszlopa, éltető lelke. Vezéri szerepre volt hivatva s e szerepet a legnagyobb gondnal s körültekintéssel töltötte be.

Puritán jelleme s önzetlensége Cătohoz tették hasonlóvá. Saját érdekeit sohasem istápolta, mert lelkének csak egy gondolata volt: a haza függetlensége és boldogsága. — Ez vezette vezér-csillag gyanánt s ennek fénye mellett kereste és találta meg a jelen chăoszból kivezető utat.

Politikai ellenfelei tisztelettel hajoltak meg előtte s egyéb hibát nem találtak benne — idealizmusánál. Az ellenfeleinek e gáncsa szolgált Irányinak legnagyobb dicseretül!

Szeplőtlen jellem, lángbuzgalma hazafi, elköltözött nemes lélek, Isten vedel! Fájó szívvel, könnyes szemekkel állunk meg ravatalod előtt, de midőn fájdalomunkat kiöntjük, nem a csüggedés, hanem a lelkesedés vesz rajtunk erőt. Lelkesedünk a te példádón, a te hazaszeretetedből. Követni fogjuk az utat,

melyet kütüztél s nem nyugszunk addig, míg a föld, mely hamvadra borul, szabad és független nem lesz!
Kósa Barna.

Katonák kinzása. A német hadsereg még a miénk is tultesz abban, hogy ott a lehető legdurvábban bännak a katonákkal. Erre mutat legalább az, hogy alig mulik el hét, melyen szigorú rendeletet ne kapnának az egyes csapatparancsnokok és a tisztek, hogy emberségesen bánjanak a katonákkal. Meglehet különben, hogy tévedünk, hogy nálunk rosszabb a katona sorsa, mint a németeknél, de akkor meg az a különbség, hogy ott igenis törődnek a katona dolgával, megbüntetik azt, a ki kinozza öket, míg nálunk egyszerűen elfeledik a, sajnós, eléggé gyakori kinzásokat, de megtorlásra nem is gondolnak. Parseval, a második bajor hadtest parancsnoklő tábornoka, bizalmas körirattal figyelmezteti alantastisztjeit, hogy ne kinozzák a katonákat és vigyázzanak, hogy az altisztek is emberségesen bánjanak a legénységgel. Azt mondja a körirat, hogy az utóbbi időben szinte szokássá vált a német hadseregben a katonák kinzása. Az altisztek durvak, gorombák és tisztjeik mégis a legjobb bizonyítványokat állítják ki számukra. Ez nem válik a tisztek előnyére, mert azt bizonyítja, hogy nem törődnek katonák sorsával, nem ismerik altisztjeiket, kik ilyenformán azt teszik, amit akarnak. — A kinzásokat, az embertelen bánásmódot, végzi a körirat, meg kell szüntetni és meg is lehet szüntetni, ha csak kiválogatott embereket léptetnek elő altisztekké, ha ezeket alaposan megtanítják kötelességeikre, ha folyton szemmel kísérik öket és mindenkéül, ha a tisztek jó példával járnak elől. Így szól a körirat, mely minden egyes tiszt kezéhez eljutott.

BELFÖLD.
Az új pénz. Az osztrák-magyar bank budapesti főintézete hat millió korona értékű huszkoronas darabokat kapott Kőrmöczbányáról azokat az aranyrudakert, a melyeket veretés céljából első szállítmányként küldött le a pénzveredék. — Az osztrák huszkoronások, melyek iránt nemcsak Bécsben, de Magyarországon is általános az érdeklődés, csak nov. 8-án kerülnek forgalomba; az első időben azonban csak arany ellenében cserélők be azokat, nem úgy, mint nálunk, a hol tiz forintjat mindenki, ha kedve tartja, becsereletheti arany koronára is és legfeljebb néhány krajczár azsiót fizet.
Az első ülészak berekesztése. A jövő év költségvetésének letargyalása után a pénzügyi bizottság — mihelyt csak lehet

Schogysem birtuk fölfogni, hogy voltaképen mit akar ezzel mondani az ör. Nemelyek azt vélték, hogy kedélyeskedni szándékozott, de pár negyedóra múlva keservesen tapasztaltuk, hogy egyáltalában nem tréfált.
Két-három foglyot nemsokára elvezettek. A következő perczben a helyiségünkkel szomszédos zárból nyers hangok hatották át hozzánk. Hallottuk, hogy valaki durván vallatja társainkat s az öröknek parancsot ad, hogy a foglyokat vetkőztessék le és kutassák át. Valamivel később különös csikorgást hallottunk, a miről még mindig nem tudjuk, hogy mi lehet; ezzel egyidejűleg társaink sirása és nyögése hangzott át a falon. Abban a pillanatban valamennyien összeresztünk arra a neszre a melyet már nagyon jól ismertünk, a korbács suhogására és, a mi ezt nyomon követte, szerencsétlen társaink kétségbeesett bögesére.

Verték öket.
Rémületünk első pillanatában ösztönserőleg összebujtunk. Baikaliev egyedül állt merőn a helyén, minthogyha talpai gyökeret vertek volna. Tekintetéből a bámulat és harag kifejezését olvastam le, mintha azt kérdezné: »De hát miért?«
Miért! Kitudná azt megmondani? Nem vétett, nem is igen vétethett egyikünk sem s mégis mindnyájan átmegyünk azon a torturán, úgy lehet. Valami titkos iratot vagy szert találnak esetleg nálunk . . . és itt eszembe jutottak leveleim, ezek a kinnal teleirt papirdarabkák, a miket eddig hol a cipőm talpában, hol a sapkám belésében, hol a beköm karvasaiban viseltem az ujjas alatt. Most át fognak kutatni a mit eddig Moszkvában innen nem tettek sehol, és sapkában megtalálják az egészet.
Mielőtt gondolataimat rende szedhettem volna, két ór belépett s engem, a ki az ajtó-

*Itallan, esendben tova lebben,
Aggammal megálloa,
Almamban is rúsmerek
Jó, édes apámra.*
*Csókot lehel homlokomra
Minden áldott éjjel,
Igy telik meg elmém, szívem
Hazám szerelmével.*
*Még a halott éjjelenként
Sírjából kiszállhat:
Addig fogom én szeretni —
Mindörökké, mindörökké —
En árva hazámat!*
Janossy Zoltán.

A bányabörtönben.*
Algaszy völgye, bányabörtönben, 1883. okt. 31.
Másfel esztendei hányódás fáradalmait, mert ennyi idő telt el, a mióta Moszkvából utnak indítottak minket, alig másfel heti pihenés után nagyobbára elfeledtük. Nem azért mintha helyzetünk javult volna, hanem azért, mert türelmetlen sorsunk ugys elég gondot és keserűséget okoz s valóban lehetetlen megtélnünk, vajjon az idehuzroltatás másfel hete alatt gyötörtek-e többet hóhéraink.
Mi másnak képzeltük ezt a helyet, mikor a karaván Algaszy völgyét megpillantotta! A hervadt a kopar mező után egy darabocská smaragdözd lapály, a mely az apró szalmás körül még elevenen virított; a dombok oldalán tarka nyájak, messzire fehérő csordák; utonutfélen kristálytisza források s a fakon annyi lomb, a mennyi csak nyár közepén lehet. A
*) A sibiriai ólomhányóból. Irta Vaszilij Jak-szakov. Ára 1 frt.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

ÉJLEI LÁTOGATÁS.
*Hol pihenmi száll meg a nap:
Nyugosznak a holtak,
Kik a haza szent ügyének
Vértanúi voltak*
*Hol útjára indul a nap:
Ott is egy sír látszik.
Sírni telkem oh mily sokszor
Suhan ki odáig.*
*Ott fekszik egy öreg honvéd,
Ki azokkal küzdött,
Jaj beh sokszor megsiratta,
Hogy nem veszett köztök.*
*A szabadság szent ügyének
Bukását tüdölte.
Meg is öszült: mikor végre
Jött a halál érte.*
*Ott fekszik a temetőben,
Napkeleten messze.
Társával sírjában se
Omlék pora össze.*
*De, mikor a nap nyugaton
Pihenőre szálla:
Felébred az öreg honvéd,
Sírjából kiszállva.*
*Porladozó társaihoz
Ellátogat esendben.
Levegő se mozdul rája:
Mikor tova lebben.*

előterjeszti a budgetról jelentését s közvetlenül ezután berekesztik a Haz első ülészakát és megnyitják a második szessziót. A második ülészak két-három nap alatt elvégzi a szükséges formalitásokat, az alelnökök, jegyzők, bizottságok választását s az első ülések egyikén benyújtja majd a pénzügyminiszter az indennitásról szóló törvényjavaslatot, melyben 1893. márczius végeig kér fölhatalmazást a pénzügyi kormányzásra.

A magyar kardinálisok. Közöltük már egy angol lap táviratát, mely arról szól, hogy a pápa a legközelebbi konzistoriumban nem a szokott számmal fog kinevezni külföldi kardinálisokat. A „Temps” egyik római távirata szerint pedig a pápa határozottan megtagadta, hogy három magyar bibornokot nevezzen ki. Arra, hogy Magyarországnak eddig is három kardinális volt, a vatikánban azt felelik, hogy ez kivételes állapot, a melynek nincs jogosultsága. Magyarországnak 11 millió lakosa van s azoknak fele katolikus, már pedig ha a pápa 5—6 millió kardinálisnak adna három biboros főveget, hány kardinális kellene akkor a nagy katolikus államok számára. Teljesen eltekintve attól, hogy a vatikánban — a Temps szerint — igen fogyatékosan ismerik Magyarország státuszitájkait, annál feltűnőbb a vatikán magatartása, mert Franciaország óhaját a kardinálisok kinevezése tekintetében is teljesíteni fogja a pápa. De a vatikán a hármasszövetség elleni gyűlöletében annyira megy, hogy megfedkezik a magyar katolikusok érdekeiről.

Koszoru Hentzi sirján. Halottak estjén a budapesti 2-ik műszaki ezred tisztikara az idén is, mint minden évben, megkoszoruztatta Hentzi sirját egy küldöttség által, a mely Lacroix alezredes parancsnokból, egy őrnagyból és egy kapitányból állott, a kik három koszorút tettek a síremlékre. A három, művirágból készült, felírás nélküli sárga rojtos, fekete selyem szalaggal díszített koszoru mellett egész napon át egy műszaki altiszt állott díszőrséget. Egy-egy koszorút kaptak Pollini és Corini műszaki századosok, Hentzi tisztársai is. Nem messze Hentzi sirjától van Alnoch ezredes sirja; az előbbi években ezt is megkoszoruzta volt az akkor Budapesten állomásozó 23-ik gyalogezred tisztikara, most azonban ez a sir koszoru nélkül maradt. Két koszoru díszítette a budai vár ostromában elesett 23-ik ezredbeli legénység közös sirját; ezeket is a műszaki-ezred küldötte oda.

KÜLFÖLD.

Katona-affér Prágában. A csehnek nemzeti katonai-afférjük van. Prága város kaszarnyát építetett a Landwehr számára, melyet a katonai hatóságnak kedden kellett volna átvennie. De az átvétel nem történt meg, mert a város polgármestere azt követelte, hogy az épület első helyén legyen a cseh fölirat s a másodikon a német, míg a katonai kincstár képviselője a föliratok alkalmazását ellenkező sorrendben kívánta. Ilyformán az ügy hivatalos összejövetél jelleget bír. A cseh urak erre a tere is átvisszik az ő nemzeti aspirációikat, soha nem létezett és el nem ismert közjogukat, a katonaság pedig szövetség-hasogatásokba megy bele: ez a vejeje az afférnak, a melyet majd csak elintéznek valahogy egymással a cseh és katonák.

Háromezer osztrák áttérése. A Kievetől Pecsajev-kolostorban háromezer osztrák tért át az orthodox egyházba, a mi

hoz legközelebb álltam, intett, hogy kövessem. Tétovázva néztem rá, mintha nem érteném az intést. Erre megragadott, az ajtón kilökött, hogy a kucsmám a földre gorult s a nélkül, hogy fölvennem engedte volna, a hajamnál fogva vonzolt magaután a szomszédos czellába. Utközben többször megrugott.

Szűk helyiségben állottunk meg egy vörös nagy testalkatu, kövér csendőrtiszt előtt aki megkérdezte a nevemet, egy listában a rám következő adatokat átutotta s a jelenlevő két őrnök börtint a fejével. Azok letepték rólam a rongyos öltözetet, s csupán a bilincset hagyva rajtam, minden ruhadarabot apróra megtapogattak, szétrepesztgettek. Vegre egy pad elé vezettek, a melyen innen is tul kalodaforma csavaros fakészülék volt helyezve. Itt lehúzták a lábravalómat, átfektettek a padon, a kezemet labamat a kalodába helyezték és a csavart leszorították... Ekkor megtudtam, hogy mi csikorgott az előbb.

Tizenkét korbácsütést kaptam, úgy, hogy a hátamon a még be nem gyógyult sebek felszakadtak. Most pedig enned adnak, kiáltá a csendőrtiszt. Ha 15-napig jól viseled magad, akkor majd verés nélkül kijár a részed, légy szorgalmas, tünded panasz nélkül a sorsodat, amit magadnak köszönhetsz(!) és a mikor szökésre gondolsz, jusson eszedbe a tizenöt nap is, a melyet az elítéletek iskolájában most kezdetétl meg. Előre! Ezzel kivezettek, mert egészen el voltam szédülve és tántorogtam.

A tornácban fölvettem a földről a sapkám s kezemben tartva iparkodtam terhére nem lenni a két őrnök. Külön czellát nyitottak számomra, a melyben másfél hét óta lakom. Azóta napjában egyszer ki és bevezetnek, hogy az elítéletek iskolájában lerójjam tartozásomat. Még két napom van hátra. Akkor elvégzem ezt az „iskolát” s lekerülök dolgozni a bányába a régi foglyok közé.

sok gondot okoz az orosz közigazgatási hatóságoknak. A kolostor hosszabb időre nem képes ily jelentékeny, minden élelmiszer híján levő embertömeget eltartani. Más oldalról meg letelepedésük okoz nehézséget, az orosz parasz-tok nyomorúságos helyzete miatt. A kolostor apátjának sürgetésére a közigazgatási hatóság elhatározta, hogy a bevándorlókat Besszarabiába szállítja. Kitűnt azonban, hogy az ottani nép meg mindig oly sanyaru helyzetben van, hogy a jövevények bevándorlása ugy ezekre, mint a kormányra nézve hátrányos volna.

Uhl meghalt. Bécsből írják, hogy Uhl, Bécs városának volt polgármestere, meghalt. Az elhunyt sokat faradozott a császárváros emelésén.

Orosz csalogatás. A Novosztói legújabb száma Magyarországról szólva, a régi kipróbált módszerrel iparkodik bennünket német szomszédainkkal összeveszejteni, hogy aztan az oroszoknak jusson is, maradjon is. Valami furfangos történelmi fejtegetésben hivatkozik rá, hogy mi ösdöktől fogva gyűlöltük a németeket és szerettük a szlávokat. Most pedig gyűlöljük a szlávokat, erőszakosan elnyomjuk őket, még pedig azért, mert 49-ben az oroszok segítettek Ausztriának szabadságharczunk leverésében. Következik a nem éppen új lamentáció a nemzetiségek elnyomásáról, a véres zsarnokságról, melylyel nyakára hágnak mindennek, a mi nem akarja megtagadni önmagát. De veszedelmünket látja a román agitációban. Meg van róla győződve, hogy ha Románia fejedelme nem volna Hohenzollern Károly, a románok nem jártak volna ugy póru Bukarestben, a hogy póru jártak Bécsben. — Utal az újabb nemzetiségi pörökre, és aggodik, hogy elegetjük majd kezünk, ha így játszunk a tűzzel.

Megélhetés és a becsület.

A megélte és gondja folytonos munkára, kitartásra ösztönzi az embert. Bizalommal, nagyobb reményvel küzd, szenved az ember, hogy a társadalmi életben létfentartására biztosító pozíciót teremtsen magának.

A mai társadalmi fogalmak szerint minden embernek maga iránt való legelső kötelessége az anyagiakban való előmenetelét munkálni, megélhetését biztosítani. És az emberiség saját jól felfogott érdekében buzgalommal igyekszik ezt megvalósítani, csak hogy a tenger sok ember ezerféle módon mozditja ezt elő, mert arra nézve különféle módok és körülmények birnak jelentékeny befolyással.

Innen van az, hogy legtöbb ember nem csinál lelkiismeretes dolgot a megélhetés eszközeinek válogatásánál s gyakran olyan tettek elkövetésétől sem riad vissza, melyeket becsületének árán, vagy annak legalább koczkára tevésével vihet csak keresztül. Az ilyen emberek gondolatán a könnyelműség uralkodik s tettüket későn vagy soha sem bánják meg. — Arra nem gondolnak, az nem lebeg lelki szemük előtt, hogy a becsülettel szerzett fekete kenyér jobb, drágább s mindig edesebb annál a lucullusilag terített asztalnál, melynek minden darbjára a becsületesség vet árnyékot.

Az senki sem fogja, senki sem tudja el-

A királyi tanácsos leánya.

— Társadalmi regény. —

Írta: V. Gaál Karolina. 19. (Folytatás.)

— Nem arról van szó, mondta a báróné kissé neki hevülve, hanem maga fogadott egy cigányt 10 frtért Möriz uracsám, hogy az egész vásár hallatára kiáltsa, hirdesse, hogy lovaimek kehesek!

— Ugyan kérem! Ezt csakis magam kérdeztem a kocsiostól, báróné asszony! Lovátelnél, feleségválasztásnál csak megkérdezzük mindent!

— Hisz az ön cigánya rávallott önre, egy forintot vetett neki kocsisom, hogy nevezze meg, ki tartja lovaimeit keheseknek?

— Atkozott cigányja, csak én lelhettem volna meg, gyanitom, hogy ez lopott meg. De hasztalan futottam a rendőrségre, össze-vissza mindenfelé, a cigányok hirt se volt.

— Nekem semmi közöm hozzá, mondta haragosan a báróné, de ön nekem nagy kárt okozott, uram, mert el kell utaznom Párisba, rokonaimhoz és itt eladok mindent egy hó alatt. Lovaimnak kehes híre költötte ön s most vegye meg!

— En megvenném ezer örömmel, báróné asszony, de három hó előtt nem jövök annyi pénzhez.

— En sem adhatok, szolt a mama. Katinkám kelgenyeje sokba kerül.

— Tudja mit, Mörizka, én magukkal ugyis jó barátságban álltam régóta: vegye csak meg a lovaimeit, 500 forintért ilyen körülmények közt odaadom. Irjon nekem kötelezvényt és fizesse le egy év alatt, amikor pénze kerül.

— All az alku, báróné asszony, így megveszem s le is fizetem, a hogy megegyezünk, aztán utána küldöm önnek a pénzt.

— Lesz nekem itt megbizottam, tudja, a derek Sorányi Gerő ügyvéd, ki birtokaimat is

vitatni, hogy a tisztességes megélhetést leginkább a szorgalommal, takarékossgal, tisztasággal, biztossággal, ha szorgalmasak, takarékosak és tisztakezűek vagyunk, remélhetjük, a mit csak a gondviselés adhat, nyujthat nekünk, a segedelmet, melylyel becsületes igyekezetünkben megsegít. A társadalom jobb-jai pedig tart karokkal zárnak bennünket abba a kasztba, a hol tisztességes megélhetésünket munkálhatjuk s családunk jövőjét biztosíthatjuk. Még akkor is, még abban az esetben is, ha a világ balitétele félremagyarazza törekvésünket, a rágalmazók epébe mártott nyelve kicsinylőleg teszi meg nyilatkozatát; megnyugvást találhatunk lelkiismeretünk tisztaságában, melyről mindannyiszor visszapattan az irigykedés, rágalom nyilveszője s többször mint nem, azt sebesíti meg, a ki elég vakmerő volt azt ellenünk irányozni.

Az tapasztaljuk, hogy a becsületes munkást, a kötelességet buzgalommal, kitartással, szorgalommal teljesíteni igyekvőt s azt, a ki a hamis keresettől elfordul, épen azok igyekeznek sárral dobálni, a kik arczáról egy elpalástolhatatlan érzés pirja sugárik le s a kinek a zsebében tisztességtelen uton összeharcolt pénz cseng.

Azok tapaszaljuk, hogy a becsületes ember, azok igyekeznek sokat mutatni, azok tudják keresni a feltűnést, a kik pénzért vásárolják meg a közellátók becsületét, a kik élelmes kapzsisággal szaporítják azt a vagyon, melyből némelykor csak azért gyakorolják a humanizmust, hogy port hintsenek a világ szemébe s kierőszakolják annak becsületét.

A társadalom nem ritkán érdemtelre pazarolja becsületét, de többször megtörténik, hogy a felismert kapzsiságot nem itéli el szigoruan, mert az embert pénzért, vagyonáért értékelik.

Magának a társadalomnak kellene lennie igazságos bírónak, — a mely felismerné s megvédené a becsületes embert; elítélné, moskotalan köréből számúzná, hangjának morajként zugó vadjával a földre, a sárba tiporná azokat, kik akár a szegény becsületes emberek tönkrevittatásával, akár más tisztességtelen uton szerzett vagyonnal jog- és érdemtelenségre dicsekszenek.

A társadalomban egész raj él, a mely folytonosan büns spekulációkkal úzkerdik. Vannak, a kik előre elhatározott szándékkal buknak meg, hogy ezzel a bukással kereskedőket károsítsanak meg, lazítsák a becsületes szaktársak között óva, feltve őrzött bizalmat. Vannak a kik olyan szándékkal vesznek kölcsönt, hogy azt sohasem fizetik vissza, azzal megkárosítják kezeseket s megnehezítik a becsületes embereknek való kölcsönzést. És vannak undok fergei, vad állatai a társadalomnak, a kik egy fekevesztett pillanatban vad gyűlölettel ragadják kezükbe a gyilkos kést, hogy

eladja. Csak neki fizessen mindig. — De ne higgye, hogy lovaimek kehesek, csunya ember!

— Már hogy is hinném én azt?! És ha azok volnának is, mivel engem tart nagysád lovai el nem adhatása okának, — megveszem őket, akár kehesek, akár nem.

XII.

Szeréna szép öltönye.

— Katalin kisasszony, — szolt lélekzetét csaknem elvesztve Biri szobaleány, — azt izeni a nagyságos asszony, hogy tessék bemenni a Szeréna kisasszony szobájába, most rendezi a szekrényekben ruháit és a nagyságos asszony feliratja Márta szobaleánnyal a legutolsó darabig a fehérneműeket is, hogy el ne veszszen azokból semmi a házuknál. A leggyönyörűbb himzésű fehérneműi vannak, érdemes megnézni, meg azok a bársony, selyem ruhák!

— Katalin sértődve szorítá össze picziny, piros szájacskáját, mint a ki duzzog. — Micsoda kívánság az a mamától, hogy mi bámuljuk meg Szeréna ruháit, himzéssel díszített fehérneműit, melyek közül ő maga bizonyára egy darabot se készített, míg én magam varrok-szabok mindent házuknál! S ez, gondolom, nagyobb dicsőség. Nincs nekünk gyönyörű fehérneműnk?

— De azért megnézhetnének legalább a párizsi szabó-munkát öltözékem — szolt Elvira, felkelve a zongorától. — Vegre is beszélünk kell Szerénával, most legalább alkalom van rá...

— Szeretném — mondta Katalin — ha még vagy három bársonyos, selyemruhás, bámulni való szép leány-rokott hozna ide anyám, főleg, mikor leánya menyasszony! Völegényem nem nagyon szilárd szívű, meg elfeledi, hogy »engem» akar nőül venni.

— Hallgass, — szolt komolyan Elvira — ne légy gyanakvó. Szeréna nagyravágyó, ő meg a hülsen Kosárkty sem felelte el.

egy élet árán szerezzenek maguknak pénzt. És az ártatlan, kibugygyant véren sem találják meg a becsületeséget tiltó szavát.

Szegényfir fut végig a becsületes ember arcán, mikor a társadalom hitehagyottjainak e betegségére gondol és az érzelmek nyomasztó kinjától győőrtörten sóhajt fel, vajha jönné egy jobb, egy szebb idő. Igen, a mikor a becsületeségek, a szorgalom képezné a megélhetés legbiztosabb alapját, nem pedig a mások vagyona után való kapzsi sóvárgás. Csak ugy lehetséges, hogy a társadalom megzavart rendje, nyugalma visszaszáll s megnyeri csendességét, a mit hogy ugy legyen, minden becsületes ember szivéből kíván.

A mór megtette kötelességét, a mór mehet.

Budapest, nov. 2.

Semmi sem jelzi jobban a mi kormányzatunk korhadrt rendszerét, mint ama rut patkaskodás, mely a kormánypartban lábra kapott Szapary aeraja alatt, s ama fejnéküli intézkedés, mely mindenkor a szerencsétlen miniszterelnök meg szerencsétlenebb kezére vall. A téli országos választás gyors keresztülhajtsa után Szapary a képviselőház elnökének erélyes embert akart. Péchy Tamást, ki 12 évig bírta vezetni tisztességgel az elnöki funkciókat, de mivel nagyon is pártatlan volt, elejtette és helyébe egy elcsopott főispánt emelt.

Bánffy Dezső báró mint új ember, a helyzet, a háziszabályokkal és mindennel tájékozatlan: beleugrott a magas zsebbe. Eleinte bizony basaskodni kezdett, halomra lötte a bakokat, sőt tul is lött a cselon, azt hitte, hogy a vadláhok közt van és diktálhat a kedve szerint. De alkotmányos eszközökkel fennálló parlamentben, hol a háziszabályok előírják az elnök jogkörét, ezen túllepni megdöglő cselekedet. Belátta Bánffy, hogy itt nem oly könnyű erélyeskedni és erőszakolni mint Erdélyben, más hurokat pengetett és engedékenyebb lón.

Mód nélkül felháborodtak erre Szapary és kézséges szolgálói a szavazó automaták, de Bánffy csendesen viselte magát. A szabad szó, a szabad vélemény elnyomói; a háziszabályok gyilkoszeuú cenzorai, kik már kezükben a borotvával készen várták az alkalmat, a mikor a szólásszabadság nyakát elvághatják és a kis klotürt alkalmazhatják a szájokra, ezek a prédáresők szőnyegen megharagudtak az elnökre. ki az ellenkezőt hagyta szabadjára, hogy azt, a mi szivén fekszik tarja ki.

Nyílt titok, hogy a Hentzi-ügy tárgyalásánál, mely egy hetet vett igénybe, s mely het a kormányynak a lourdesi szent szűz vas-ketrecéhez hasonlított, megintették bizalmasan az enököt, hogy az ellenzékkel szigoruban bánjon el. De az elnök egynehány rendre-utasítást kivéve, igen tapintatosan vezette az ülést. A kormányparti lapok nem titkolták el dühüket, sőt az egyik kitartott sajtópapírosban a fizetett tollu sajtukucakoz megámadtak Bánffy Dezsőt. Ez kegyvesztést jelentett. És mo-t, mivel nincs kilátás arra, hogy az elnök a kormánypart érdekeit védje mindenkor az üléseken, hol pártatlanul kell itélni, elküldik.

»A mór megtette kötelességét, a mór mehet!« Egy főispánt hoznak megint, tapogatóznak a sötétben és a régi fej nélküli rendszer

— Jöttök-e már? — szolt be a mama a mellékajton — meg kell néznetek Szeréna ruháit, hisz egész remek kiállítás.

A leányok átmentek s csak most mutatta be őket egymásnak Tarvölgyiné.

— Nézzétek, leányok ezeket a szabásokat, színeket, díszítményeket! Szegény fivérem, leányt grófilag tudta öltöztetni, az igaz... Nézd Katinkám ezt a halványkék öltönyt! Milyen ennek a selyme, csipkéje, varrása, sőt belése is! — Mily jól állhat az Szerénának!

— Igen szép és izléses! De nézd, mama, — szolt Katinka, elfehéredve meglepetése miatt, — ez a felséges világos vajszin öltözet, a violákkal, e remek gyöngyszemecskéikkel!... Hisz ez tiszta új ruha, Szeréna, ez még nem volt rajtad!

— Nem is lesz soha. Katalin, mivel völegényem izlése szerint volt megrendelve!... Megsemmisítetek mindent, mi reá emlékeztet.

— Kis oktan, — szolt a néni, megismogatva Szeréna arcát, — már csak ilyen öltözeteket nem semmisítesz meg, egy könnyelmű hülsen miatt?...

— Istenem, mama, tudod, egy ilyen öltöny felségesen jól állna nekem, mikor Linkécsziné műkedvelőket gyűjt magához, házassága 25 évének megünneplésére.

— Micsoda! Meg akarja ülni a 25 év örömteljes napját? Szegény, nem igen rózsás volt az a 25 év; ezredes férje ez idő alatt két izben akart tőle elválni! Közönöm az ilyen jubileumot!

— Ah, mama, — szolt Katalin, — az nem tartozik ránk. Ő nagyvilági nő, szalonja látogatott. Az előadás nem marad el, mi már fel is vagyunk szőlítva. Készülünk is.

— Jó, jó, de azért én nem veszek új vajszin selyem ruhát!

(Folyt. köv.)

hívei ma kapaszki vagyunk a helyzpedik miniszter nem ke a Házra parlame szolgálta a nem tet folyása küldi az lyezi.

A előbb m Szapary bukhatni nem ke esk bele

No a Margit- No kögyűlés

M sajtóvilág No debreczen No debreczen

Írá Toporczy 1842. óta a napisa folytan tüntetés szabadság

1848-ban biztosnak bol Magy fölkelés 20-ig tevé gylési t 25-en Bud ilyen, ves san mükö hadsereg be nem a nevet itth szegeztek fele vette hazai álla

»Siécle» é íone. cz. »Independ neví lapo gyarország tatot s eg a szélsőda ott mega volt az, k lanul figye ben, mint volt az egy ható kuda mas emelt ra nézve

közé tarto is szerkesz megírta s »Historie» czimmel P

Kiss reggel átu Daniel hat iránt intéz litják Nyire függetlensé a ravatalra

Má veterán tag ügyvéd, Ma atya, tegna család a Bátoros sz Marton a forrón sz vérenek, ma éven hoss vedés után Kedves hal 2137. sz. há kor fogjuk, ban tartand sikeritbe ö segítésre barátainkat, kartársait, 1892. Nove ferjevel Dr. Marton Etel ton Luiza Sándor neje Kálmán. Tó Marton Kár Aldás és bé

